

Sygn. akt VIII Gz 47/17

POSTANOWIENIE

Dnia 21 kwietnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VIII Wydział Gospodarczy

w następującym składzie:

Przewodniczący SSO Elżbieta Kala

Sędziowie: SSO Wiesław Łukaszewski

SSR del. Sylwia Roszak

po rozpoznaniu w dniu 21 kwietnia 2017 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy upadłościowej K. G., nieprowadzącego działalności gospodarczej

w przedmiocie umorzenia zobowiązań upadłego K. G. bez ustalania planu spłaty wierzycieli

na skutek zażalenia wierzyciela – (...) w W. na postanowienie Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 30 listopada 2016 r., sygn. akt XV GUp 58/16

postanawia:

oddalić zażalenie.

Wiesław Łukaszewski Elżbieta Kala Sylwia Roszak

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy w Bydgoszczy umorzył w całości wszystkie zobowiązania K. G. (PESEL: (...)) powstałe przed dniem ogłoszenia upadłości, czyli przed dniem 11 kwietnia 2016 r. bez ustalania planu spłaty wierzycieli poza zobowiązaniem wierzyciela (...) w W. którego wierzytelność została ujęta na liście wierzytelności w kwocie 3.577,27 zł pod poz. 4 w kat. I (na mocy art. 491¹⁶ ust. 1 p.u.) i kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa (art. 491¹⁶ ust. 2 p.u).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny w sprawie. Postanowieniem z dnia 11 kwietnia 2016 r. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy ogłosił upadłość K. G. - osoby nieprowadzącej działalności gospodarczej obejmującą likwidację majątku upadłego. Upadły ma 38 lat, nie posiada majątku poza rzeczami osobistymi, samotnie wychowuje czwórkę dzieci, w tym trójkę nieletnich (6, 9 i 14 lat). Upadły z dziećmi oraz ze swoją matką zamieszkuje w dwupokojowym mieszkaniu własnościowym matki. Najstarszy syn (19 lat) uczy się w trybie zaocznym i podejmuje prace dorywcze, z tytułu których osiąga około 600 zł miesięcznie, jednak nie jest w stanie sam się utrzymać. Upadły zatrudniony jest na umowę o pracę i jego dochody wynoszą 1.850,00 zł brutto. Upadły poszukuje lepiej płatnej pracy, ale dotychczas bezskutecznie, pracuje jako mechanik. U dotychczasowego pracodawcy upadły ma możliwość wychodzenia w trakcie pracy lub rozpoczynania pracy o późniejszej godzinie w związku z koniecznością wykonywania czynności związanych z opieką nad dziećmi. Upadły partycypuje w większości w kosztach związanych z utrzymaniem lokalu zajmowanego przez niego i jego matkę. Miesięczne koszty utrzymania K. G. i jego rodziny wynoszą co najmniej 4.300, w tym czynsz i opłaty (prąd, woda, gaz) około 924,00 zł, koszty telefonu i dostępu do Internetu ok. 148 zł, wydatki na jedzenie około 70 zł dziennie, środki czystości 50,00 zł miesięcznie, odzież, artykuły szkolne 100 zł na dziecko.

Wydatki te są wyższe niż osiągnięte przez upadłego dochody. Upadły korzysta także z pomocy finansowej swojej matki jednak wysokość bieżących dochodów i tak nie pokrywa nawet kosztów utrzymania upadłego i jego dzieci. Upadły po rozwodzie z winy żony samodzielnie wychowuje małoletnie dzieci, zostały orzeczone od byłej żony na dzieci alimenty po 300 zł. Matka nie utrzymuje kontaktów z dziećmi. Najmłodsze z dzieci uczęszcza do pierwszej klasy. Sędziakomisarz zatwierdził listę wierzytelności oraz uzupełniające listy wierzytelności w łącznej wysokości 73.769,40 zł. Jednym z zobowiązań upadłego jest wierzytelność związana z nieuregulowanymi alimentami wcześniej zasądzonymi od upadłego, jest to zobowiązanie wobec (...) w W. – wierzytelność ujęta na liście w kwocie 3577,27 zł poz.4 w kat.I Z uwagi na brak funduszy masy upadłości nie został w niniejszym postępowaniu sporządzony plan podziału, a Skarb Państwa tymczasowo pokrył koszty postępowania.

Sąd Rejonowy zważył, że zgodnie z art. 491¹⁶ ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 233 z późn. zm..) Sąd umarza zobowiązania upadłego bez ustalania planu spłaty wierzycieli, jeśli osobista sytuacja upadłego w oczywisty sposób wskazuje, że nie byłby on zdolny do dokonania jakichkolwiek spłat w ramach planu spłaty wierzycieli. Jedynym więc warunkiem zastosowania tego przepisu jest osobista sytuacja upadłego. Bez znaczenia jest wysokość niezaspokojonych zobowiązań, przyczyna powstania trudnej sytuacji osobistej upadłego czy też inne okoliczności. Sama obiektywnie istniejąca sytuacja osobista upadłego wykluczająca jakiegokolwiek spłaty w ramach planu jest wystarczającą podstawą do umorzenia zobowiązań bez ustalania planu spłaty wierzycieli. Jeżeli mimo posiadania przez upadłego zdolności zarobkowych którekolwiek z jego zobowiązań jest na poziomie tak znacznie przekraczającym te możliwości, że nie będzie on w stanie realizować jakiegokolwiek planu spłaty na rzecz wierzycieli, to w takiej sytuacji będzie mógł mieć zastosowanie art. 491¹⁶ ust. 1 p.u. W ocenie Sądu I instancji, sytuacja osobista upadłego jednoznacznie wskazuje, że nie jest on i nie będzie zdolny do dokonania jakichkolwiek spłat w ramach planu spłaty wierzycieli. W takiej bowiem sytuacji, w jakiej znajduje się aktualnie upadły – osoba bez majątku, osiągająca dochód w wysokości 1.850,00 zł brutto miesięcznie, mająca na utrzymaniu czwórkę dzieci, nie jest w stanie osiągać dochodów, które pozwoliłyby mu na realizację jakiegokolwiek planu spłaty. Nawet gdyby upadły podjął dodatkowe zatrudnienie nie będzie w dalszym ciągu zdolny do spłaty zadłużenia. Upadły wraz z rodziną żyje w bardzo skromnych warunkach, na granicy minimum socjalnego, zwłaszcza mając na uwadze, iż upadły samotnie wychowuje swoje dzieci. Powyższe okoliczności wskazują, zdaniem Sądu Rejonowego, na ubóstwo upadłego i nie pozwalają na ustalenie jakiegokolwiek planu spłat wierzycieli. Upadły posiada jednocześnie zobowiązanie określone w art. 491²¹ ust. 2 p.u. z tytułu świadczeń alimentacyjnych, które nie podlegają umorzeniu.

Od powyższego postanowienia wierzyciel – (...) w W. wniósł zażalenie zaskarżając je w całości i zarzucając naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. art. 491⁽¹⁶⁾ ust. 1 ustawy prawo upadłościowe i naprawcze w związku z art. 13 § 2 kpc w związku z art. 233 § 1 kpc w związku z art. 227 kpc poprzez dowolną ocenę materiału dowodowego przejawiającą się w przyjęciu, że okoliczności związane z sytuacją materialną upadłego, ustalone poprzez porównanie wysokości wynagrodzenia pobieranego przez upadłego oraz wysokości ponoszonych wydatków pozwalają przyjąć, że sytuacja upadłego jest na tyle trudna, że nie pozwala na dokonywanie jakichkolwiek spłat na rzecz wierzycieli w ramach ustalonego planu spłaty, podczas gdy upadły z uwagi na pobierane stałe, comiesięczne wynagrodzenie za pracę oraz możliwości zarobkowe, jest w stanie przeznaczyć część uzyskiwanych dochodów na poczet spłaty należności na rzecz wierzycieli, co winno skutkować ustaleniem przez sąd planu spłaty.

W tej sytuacji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy zaznaczyć, iż Sąd Rejonowy błędnie ustalił stan faktyczny w zakresie wysokości wierzytelności w łącznej wysokości 73.769,40 zł. Jak wynika bowiem ze sporządzonej i zatwierdzonej listy wierzytelności (k. 2- 5 akt pomocniczych o sygn. akt XV GUp 68/16 Ap1) oraz uzupełniającej listy (k. 14-15 wskazanych

akt pomocniczych) łączna suma zatwierdzonych wierzytelności wynosi kwotę 19913,64 zł, w tym 3577,27 zł z tytułu zadłużenia wobec Skarbu Państwa – Funduszu Alimentacyjnego. W pozostałym zakresie Sąd Rejonowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które Sąd czyni własnymi.

Zmiana ustaleń faktycznych nie miała jednakże znaczenia dla prawidłowego rozważenia przesłanek warunkujących umorzenie zobowiązań upadłego przewidzianych w art. 491¹⁶ ust. 1 Prawa upadłościowego. Należy podkreślić, na co wskazywała sam skarżący w swoim zażaleniu, a co Sąd podziela, iż kwestią przedmiotowo nieistotną jest wysokość niezaspokojonych zobowiązań.

Zgodnie z treścią powołanego przez Sąd Rejonowy art. 491¹⁶ ust. 1 Prawa upadłościowego sąd umarza zobowiązania upadłego bez ustalenia planu spłaty wierzycieli, jeśli osobista sytuacja upadłego w oczywisty sposób wskazuje, że nie byłby on zdolny do dokonania jakichkolwiek spłat w ramach planu spłaty wierzycieli.

Nie budzi wątpliwości, że odstępianie od ustalenia planu spłaty ma charakter wyjątkowy. Celem ustalenia, czy zaistniały takie wyjątkowe okoliczności w stosunku do upadłego K. G. Sąd Rejonowy dokonał oceny jego aktualnej sytuacji osobistej i majątkowej. W tym celu Sąd analizował dokumenty zgromadzone w aktach sprawy oraz wyjaśnienia upadłego złożone w charakterze strony.

Istotnie, na co wskazuje skarżący, upadły jest osobą relatywnie młodą, ma 38 lat. Upadły sprawuje jednak samotnie opiekę nad trójką nieletnich dzieci – chłopców w wieku 6, 9 i 14 lat, upadły ma jeszcze 19 letniego syna, z którym zamieszkuje, a który uczy się w trybie zaocznym, podejmując jednocześnie dorywcze prace. Jakkolwiek upadły nie jest obciążony obowiązkiem opieki nad niepełnosprawnymi dziećmi, co podkreślał skarżący w zażaleniu, to jednak synowie P. i K. uskarżają się na problemy zdrowotne (k.53), a taka sytuacja wiąże się z dodatkowymi wydatkami na leczenie schorzeń.

Upadły wraz z dziećmi zamieszkuje u matki w należącym do niej dwupokojowym mieszkaniu. K. G. jest po rozwodzie, orzeczonym z winy byłej żony, która cierpi na chorobę alkoholową i która pozostawiła upadłego wraz z dziećmi. Matka nie utrzymuje kontaktu z dziećmi. Upadły pracuje na umowę o pracę, w związku z czym uzyskuje miesięczny dochód w wysokości 1.850,00 zł brutto (1.355,69 zł netto). K. G. partycypuje w większości kosztów związanych z utrzymaniem lokalu, w którym zamieszkuje. Miesięczne koszty utrzymania upadłego i jego rodziny wynoszą co najmniej 4.300, w tym czynsz i opłaty (prąd, woda, gaz) około 924,00 zł, koszty telefonu i dostępu do Internetu ok. 148 zł, wydatki na jedzenie około 70 zł dziennie, środki czystości 50,00 zł miesięcznie, odzież, artykuły szkolne 100 zł na dziecko. Wydatki te są niewątpliwie wyższe niż osiągane przez upadłego dochody, uwzględnivszy nawet zasądzone alimenty na dzieci (po 300 zł na każde dziecko) i świadczenie 500+ (1.500 zł). Niemożliwym jest zatem, biorąc pod uwagę zasady doświadczenia życiowego, aby z kwoty, która pozostaje upadłemu do dyspozycji dokonać opłat za mieszkanie, zakupić żywność dla całej rodziny i utrzymać nawet trójkę dzieci, u których różnica wiekowa jest spora. Przyjmując nawet za skarżącym, iż upadły nie jest zobowiązany do utrzymania 19 –sto letniego syna, to należy podkreślić, iż samotna opieka na trójką dorastających dzieci w wieku od 6 do 14 lat wymaga znacznych środków finansowych.

Nie można zgodzić się ze skarżącym, iż Sąd Rejonowy marginalnie ocenił możliwości zarobkowe upadłego. Opieka nad dorastającymi dziećmi, jakkolwiek w przypadku K. G., nie sprowadza się już do czynności pielęgnacyjnych i stałego nadzorowania, wymaga jednak niewątpliwie dużego poświęcenia, zarówno w zakresie czasu, jak i finansów. Zasady doświadczenia życiowego pozwalają, zdaniem Sądu Okręgowego, na wyrażenie stanowiska, że z wychowaniem (jak i z utrzymaniem) starszych dzieci wiąże się nawet większy wysiłek (nie tylko finansowy) niż z wychowaniem dzieci w wieku niemowlęcym czy przedszkolnym. Tym bardziej, że z uwagi, iż nie ma żadnego kontaktu z matką dzieci, to przejął on wszystkie obowiązki obu rodziców, musi zastąpić im także matkę. Aby zatem zapewnić swoim dzieciom odpowiednią opiekę, upadły musi poświęcać im obiektywnie sporo czasu. K. G. wyjaśnił, że poszukuje lepiej płatnej pracy, dotychczas bezskutecznie. Wskazał jednak, że zatrudnienie u obecnego pracodawcy, jakkolwiek wiąże się z niskim wynagrodzeniem, to jednak zapewnia mu tzw. elastyczne godziny pracy. Upadły ma bowiem

możliwość wychodzenia w trakcie pracy lub rozpoczynania pracy o późniejszej godzinie, co jest często niezbędne przy sprawowaniu opieki nad kilkorgiem małoletnich dzieci.

Analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego pozwala zatem, w ocenie Sądu Okręgowego, na ustalenie, że w stosunku do upadłego K. G. zaistniały takie wyjątkowe okoliczności, które uzasadniają zastosowanie dyspozycji art. 491¹⁶ ust. 1 Prawa upadłościowego. Brak majątku w powiązaniu z niskimi źródłami przychodów i koniecznością sprawowania samodzielnej opieki nad trójką małoletnich dzieci skutkują, w ocenie Sądu Okręgowego, za wnioskiem, że upadły nie dokona jakichkolwiek spłat. Warto przy tym podkreślić, iż upadły jest i tak zobowiązany do spłaty wierzytelności wobec Skarbu Państwa – Funduszu Alimentacyjnego w wysokości 3 577,27 zł, która na mocy art. 491²¹ ust. 1 Prawa upadłościowego nie podlega umorzeniu, o czym orzeczono w zaskarżonym postanowieniu.

Trudno jednocześnie zakładać – jak chciałby tego skarżący, że upadły, pracując na pełen etat, w obecnej sytuacji życiowej, ma możliwość podejmowania dodatkowego zatrudnienia. Wymaganie podjęcia przez upadłego dodatkowego zajęcia zarobkowego, jest w

przedmiotowej sytuacji założeniem, w ocenie Sądu Okręgowego, czysto abstrakcyjnym.

Gdyby jednak teoretycznie założyć, że upadły jest w stanie podjąć dodatkowe zatrudnienie, to w dalszym ciągu nie będzie on zdolny do spłaty zadłużenia. Upadły żyje bowiem w skromnych warunkach, co do wydatków brak jest podstaw do przyjęcia jakiegokolwiek ich zawyżenia, wręcz przeciwnie należy podkreślić, że jest to granica minimum socjalnego, zwłaszcza mając na uwadze, że upadły samotnie wychowuje trójkę dzieci, przy czym dwoje z nich uskarża się na problemy zdrowotne. W tym kontekście wskazana choćby kwota na wyżywienie (70 zł dziennie na pięcioro osób) świadczyć może, w ocenie Sądu Okręgowego, tylko o umiejętności wyjątkowo racjonalnego, oszczędnego wydatkowania środków na ten cel.

Uznanie przez Sąd upadłościowy w wyniku zbadania sprawozdania syndyka, że sytuacja osobista upadłego uzasadnia przekonanie o braku możliwości jakichkolwiek spłat z powodu ubóstwa rodziny upadłego, determinowało konieczność podjęcia decyzji jak w zaskarżonym postanowieniu. Zważyć należało, że trudna sytuacja majątkowa upadłego znalazła potwierdzenie nie tylko w raporcie syndyka, ale także w spełnieniu restrykcyjnych kryteriów socjalnych, skoro przyznano mu zasiłki pieniężne z powodu wielodzietności (k.55-56), jak również orzeczono o przyznaniu pomocy w formie bezpłatnego posiłku w szkole dla dzieci upadłego.

Na koniec nadmienić zaś warto, że istota umorzenia zobowiązania w upadłości konsumenckiej nie polega ani na wykonaniu zobowiązania przez dłużnika, ani na darowaniu zobowiązania dłużnikowi na mocy suwerennej decyzji wierzyciela, ale następuje na mocy orzeczenia sądu upadłościowego. Umorzenie zobowiązań ma charakter przymusowy, co oznacza, że następuje ono także wbrew woli wierzyciela, a na pewno w sposób od niej niezależny (R. Adamus [w:] R. Adamus, B. Groele, Upadłość konsumencka Komentarz do nowelizacji prawa upadłościowego i naprawczego, Wyd. C.H. BECK, Warszawa 2015, s. 281).

W tych okolicznościach, uznając zarzuty zażalenia za nieuzasadnione, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 kpc w związku z art. 397 § 2 kpc i na podstawie art. 13 § 2 kpc postanowił jak w sentencji.

Wiesław Łukaszewski Elżbieta Kala Sylwia Roszak